

PREŠOVSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ
Úrad Prešovského samosprávneho kraja
Námestie mieru č. 2, 080 01 Prešov

19. zasadnutie Zastupiteľstva
Prešovského samosprávneho kraja
dňa 27.04.2020

Číslo poradia:

**Návrh na schválenie financovania technickej štúdie vrátane
projektovej dokumentácie potrebnej pre vstup do projektu:
„Dobudovanie cykloinfraštruktúry Poloniny trail“**

Predkladá:

PaedDr. Martina Slivková, PhD.; v. r.
vedúca odboru strategického rozvoja
a projektového riadenia

Návrh na uznesenie:

v prílohe

Spracovala:

Ing. Mgr. Silvia Slivková, PhD.; v. r.
vedúca oddelenia podpory regionálneho rozvoja
a cestovného ruchu

Odsúhlasil:

Ing. Bystrík Mucha, v. r.
riaditeľ Ú PSK

V Prešove, dňa 16.03.2020

N Á V R H
n a u z n e s e n i e

Zastupiteľstvo PSK

A. Berie na vedomie:

A1. Informatívnu správu o stave realizácie projektu Poloniny trail iniciatívy: Catching-up Regions Initiative (CuRI).

B. Schvaľuje:

B1. Vstup do projektu „Dobudovanie cykloinfraštruktúry Poloniny trail“ v rámci pripravovanej **Špeciálnej výzvy Integrovaného regionálneho operačného programu** pre Komponent: **Zvýšenie dynamiky rozvoja regiónu** a je v súlade s výstupmi Iniciatív Catching Up Regions II implementovanej na úrovni PSK v spolupráci so Svetovou bankou a Európskou komisiou.

B2. Financovanie technickej štúdie vrátane projektovej dokumentácie pre zvyšné úseky Poloniny trail s predpokladaným rozpočtovým nákladom max. **300 000,- €**, ktorý bude **oprávneným výdavkom** v rámci pripravovaného projektu „Dobudovanie cykloinfraštruktúry Poloniny trail“. Projekt bude predkladaný v rámci pripravovanej **Špeciálnej výzvy Integrovaného regionálneho operačného programu** pre Komponent: **Zvýšenie dynamiky rozvoja regiónu** a je v súlade s výstupmi Iniciatív Catching Up Regions II implementovanej na úrovni PSK v spolupráci so Svetovou bankou a Európskou komisiou.

B3. Predpokladané spolufinancovanie technickej štúdie uvedenej v bode B2, s predpokladanou výškou spolufinancovania vo výške **5 % z celkových oprávnených výdavkov**, čo predstavuje sumu **15 000,- EUR (typ výdavkov: kapitálové)**.

Dôvodová správa

PSK sa v rámci výstupov Akčného plánu iniciatívy Catching-up Regions zaviazalo účinne podporovať rozvoj endogénneho potenciálu cestovného ruchu v oblasti Národného parku Poloniny. Na tento účel bol navrhnutý expertmi Svetovej banky tzv. „Poloniny trail“ – **viacúčelová turistická trasa**, ktorá sa bude napájať na sieť existujúcich cykloturistických trás vedúcich po miestnych komunikáciách. Vytvorenie „Poloninskej turistickej trasy“ sa zakladá na zrekonštruovaní a vybudovaní mäkkej a tvrdej infraštruktúry, ako východiskových podmienok zlepšenia dostupnosti medzi obcami a skvalitnenia súčasnej turistickej a cyklistickej infraštruktúry. Z hľadiska podpory ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov je nutné, aby sa cyklistická doprava stala rovnocenným druhom dopravy a bola integrovaná s ostatnými druhmi dopravy. *Dopravná politika SR do roku 2015* obsahuje 2 špecifické ciele a 6 priorít týkajúcich sa rozvoja a podpory cyklodopravy, najmä zabezpečenia modernizácie a rozvoja infraštruktúry pre cyklodopravu a znižovania negatívnych dopadov dopravy na ŽP. Podpora financovania cyklodopravy v SR z verejných zdrojov je obsiahnutá vo vládnom materiáli *„Trvalý finančný mechanizmus na implementáciu Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike“*.

Okres Snina a národný park Poloniny čelia mnohým výzvam, ktoré je potrebné riešiť, pre zvýšenie benefitov v sektore cestovného ruchu. Vďaka cieleným verejným investíciám do infraštruktúry, produktov a marketingu, ľudských zdrojov a vybraných politických opatrení v sektore cestovného ruchu je možné tieto prínosy zrealizovať.

Národný park Poloniny je jedným z troch parkov, ktoré zahŕňajú Východné Karpatiské biosférické rezervácie UNESCO; ďalšie dve susedia s Poľskom a Ukrajinou. Národný park Poloniny sa nachádza v severovýchodnej časti Slovenskej republiky, jednej z najodľahlejších oblastí v krajine. Rozkladá sa na ploche 29 805 hektárov a od roku 1997 je oficiálne vyhlásený za národný park. Park je domovom pre 10 dedín s celkovým počtom obyvateľov okolo 2 600 ľudí. Obce Jalová, Príslop, Kolbasov, Ulič, Uličské Krivé, Ruský Potok, Zboj, Nová Sedlica, Topoľa a Runina. Park sa vyznačuje hustými pralesmi, jedinečnou flórou a divočinou, ako je napríklad zubor obyčajný. Zjednocuje sedem národných prírodných rezervácií a 12 prírodných rezervácií, ktoré pokrývajú plochu 10 973 hektárov prísne chránených rezervácií. V parku sa nachádza aj zubor, vlk, viac ako 200 druhov vtákov, 24 druhov rýb a 63 druhov cicavcov. Okrem bohatej fauny sa park vyznačuje aj početnými kultúrnymi pamiatkami, ako sú napríklad drevené kostoly v dedinách Jalová, Topoľa, Ruský Potok, Uličské Krivé a ďalších susedných dedinách za hranicami parku. Väčšina z týchto chrámov, ako aj prírodné rezervácie, sú v zozname kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Obidve svetové vojny zanechali svoje stopy aj v tomto regióne v podobe pamätníkov za padlých počas bitiek v regióne.

Kombinácia prírodnej nádhera a kultúrneho dedičstva v regióne predstavuje pre NP Poloniny veľkú príležitosť stať sa konkurencieschopným cieľom pre tzv. dobrodružný destinačný turizmus. Myšlienka Poloniny Trail je veľmi vhodná pre túto víziu. Myšlienka vznikla ako jedno z odporúčaní expertov Svetovej banky v rámci Iniciatívy Catching-Up Regions, ktorej súčasťou je Prešovský samosprávny kraj od roku 2018. Cieľom tejto Iniciatívy, ktorú realizuje Svetová banka spolu s Európskou komisiou, je identifikovať kritické oblasti s potrebnou podporou expertov s cieľom naštartovať ekonomiku v dobiehajúcich regiónoch.

Cieľom projektu Poloniny Trail je stať sa základom pre budúci sociálno-ekonomický rozvoj regiónu a začať multidimenzionálnu spoluprácu medzi rôznymi úrovňami verejnej správy a miestnymi aktérmi s cieľom podporiť udržateľný a ekonomický rast. Konkrétne:

1. Zvýšiť spoluprácu zainteresovaných strán v regióne Národného parku Poloniny pri plánovaní a navrhovaní cyklistických trás.
2. Vytvoriť nový subjekt na implementáciu kvalitnej turistickej infraštruktúry týkajúcej sa Poloniny Trail a parku ako turistickej destinácie.
3. Vytvoriť produkt/y pre Poloniny ako turistickú destináciu prostredníctvom iniciácie a zapojenia miestnych a regionálnych poskytovateľov služieb a zainteresovaných strán.
4. Spolupracovať s Krajskou organizáciou cestovného ruchu a oblastnými organizáciami cestovného ruchu na rozvoji trvalo udržateľných stratégií propagácie a riadenia, ktoré pomôžu vymedziť trasu a park Poloniny ako aj celý región, ako jedinečný a zreteľný cieľ cesty.

Poloniny Trail sa má stať **hlavnou viacúčelovou turistickou trasou spájajúcou existujúce cyklistické, turistické a jazdecké chodníky (v závislosti od úseku trasy) v rámci parku a okolo neho.** Poloniny Trail má ambíciu sprístupniť alebo spojiť najvýznamnejšie prírodné a kultúrne pamiatky v rámci národného parku a v jeho blízkosti.

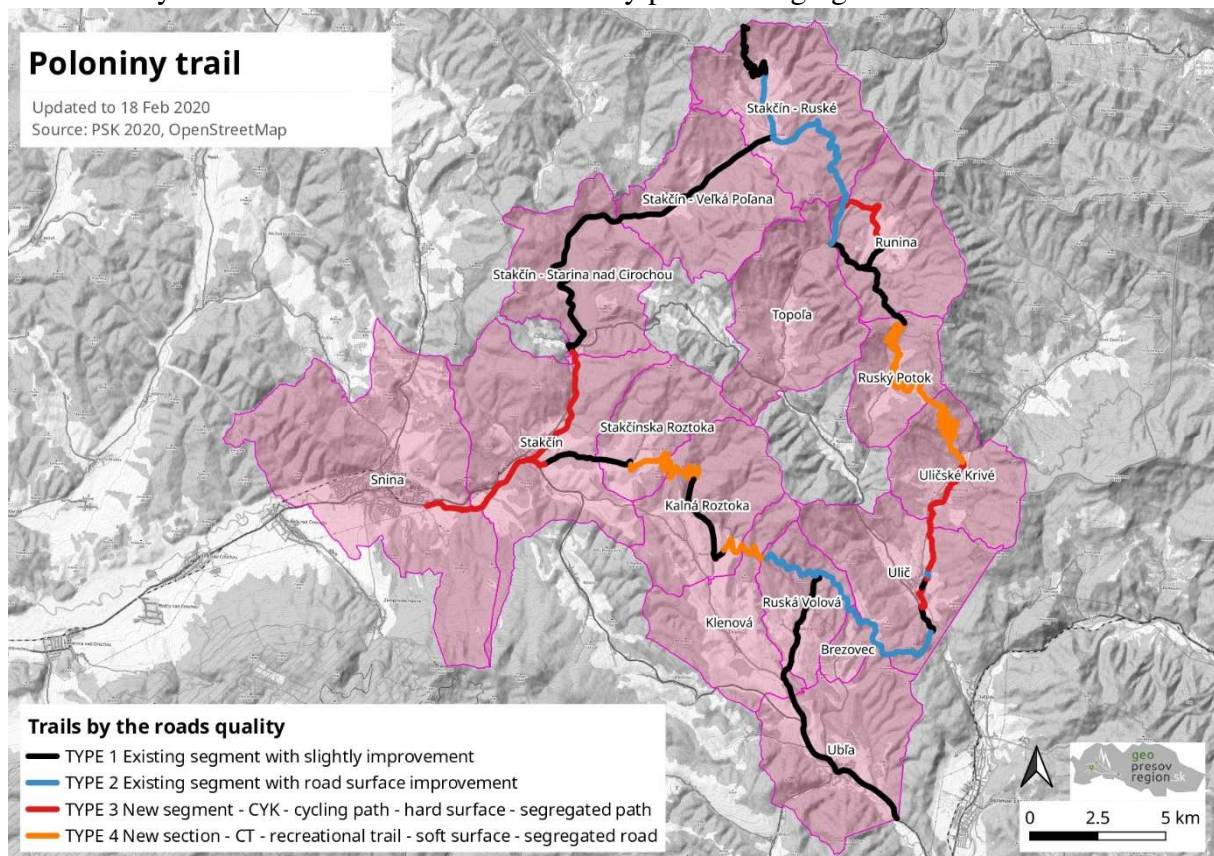
Technická štúdia

TYP 1 Existujúci segment s menšími potrebnými úpravami

TYP 2 Existujúci segment so zlepšením povrchu vozovky

TYP 3 Nový segment - CYK - cyklistická cesta - tvrdý povrch - segregovaná cesta

TYP 4 Nový úsek - CT - rekreačná trasa - mäkký povrch - segregovaná cesta

Aktuálny stav:

Poloniny trail je plánovaná rekreačná trasa, ktorá bude nástrojom pre rozvoj cestovného ruchu v NP Poloniny. Primárne je určená pre cyklistov a peších turistov. Prechádza katastrami obcí

Stakčín, Runina, Ruský Potok, Uličské Krivé, Ulič, Brezovec, Ruská Volová, Klenová Roztoka, Stakčínska Roztoka. Nadregionálne prepojenia prepájajú PT s Poľskom v lokalite Ruské sedlo a Ukrajinu na hraničnom priechode Ubl'a. Významné je predovšetkým napojenie na regionálne centrum Snina, lokalita Sninské rybníky. V tejto fáze plánovacieho procesu je PT navrhovaný ako okruh, ktorý je zložený zo štyroch rôznych typov stavebných alebo organizačných opatrení. Tieto sú rozdelené do nasledovných štyroch kategórií:

1. **Kategória 1 - Existujúce cesty bez stavebných opatrení** doplnené len o cykloturistické a turistické značenie. podľa príslušných technických noriem. Obsahuje: terénne šetrenie a zameranie umiestnenia smerovníkov ako aj textácií pre smerové informačné značenie, vypracovanie zjednodušenej technickej dokumentácie pre ohlásenie drobnej stavby, realizáciu všetkých príslušných prvkov orientačného turistického a cykloturistického značenia.

Riziká:

- ohlasovacia povinnosť pre smerovníky nebude možná vzhľadom na stavebnú uzáveru v katastroch obcí,
- značenie trasy bude realizované v predstihu pred dokončením všetkých stavebných úsekov.

Stanovenie odhadovanej ceny: cena: 500 Euro/km – bez DPH – cena je navrhnutá podľa skúseností zo zákaziek podobného typu na území SR, zároveň reflektuje zložitejšie podmienky v NP Poloniny. Ako príklady slúžili napr. Trasa Eurovelo 11 – realizuje Severovýchod Slovenska, KOČR, Zemplínska cyklomagistrála CM 017 – realizoval Košický samosprávny kraj.

2. **Kategória 2** – tvrdé účelové komunikácie - lesné cesty, na ktorých je potrebné realizovať modernizáciu zvršku telesa vozovky. Vzhľadom na nízku intenzitu premávky – sú takéto cesty vhodné aj pre cyklistov a chodcov. Zároveň tieto úseky ciest spĺňajú odporúčané kritériá pre rekreačné trasy – vzhľadom na sklonové pomery, svetlosť a povrch.

Riziká:

- lesné cesty nebudú dostatočne udržiavané tak, aby slúžili aj pre pohyb návštevníkov
- lesné cesty nebudú prístupné cyklistom – napr. Nebudú prispôbené závary pre prejazd cyklistov alebo vybudovaná obchádzka okolo rampy
- pohyb lesných mechanizmov zníži atraktivitu trasy pre návštevníkov

Stanovenie odhadovanej ceny: cena: 160 000 Euro/km – bez DPH. Jedná sa o odfrézovanie krytu vozovky, opravu podkladových vrstiev konštrukcie cesty, oprava priepustov a ďalších stavebných objektov, realizácia nového krytu vozovky. Odhadovaná cena je určená pre účelovú komunikáciu – lesnú cestu šírky 5 m. Po takejto ceste je umožnený pohyb ťažkých lesných kolesových vozidiel za účelom hospodárskej činnosti v lese. Cena je priemerná na základe informácií zo Správy ciest – úsek údržby ale tiež aj interpoláciou nákladov na podobnú opravu cesty v projekte LPM Ulič.

3. **Kategória 3 – nová segregovaná cyklistická cestička s tvrdým povrchom** – jedná sa o novostavbu cestičky šírky koruny 3 m, mimo dopravného priestoru. Jedná sa o úseky, ktoré predpokladajú najvyšší pohyb cyklistov, nakoľko okrem rekreačnej funkcie predstavujú aj významný dopravný koridor pre nemotoristov. Jedná sa o úseky Snina -Stakčín, Ulič – Uličské Krivé.

Riziká:

- Vlastnícké a majetkové vysporiadanie pozdrží proces vydania stavebného povolenia a spomalí proces realizácie stavby
- Nedostatočné finančné zdroje na realizáciu
- Nízka súčinnosť a spolupráca samospráv, PSK a relevantných úradov predovšetkým Vodohospodárskeho podniku

Stanovenie odhadovanej ceny: Cena 200 000 Euro/km je stanovená podľa prepočtov z roku 2020 na konštrukciu hr. do 40 cm, so živičným krytom v štúdiu KSK Zalužice – Lúčky. Cena vypočítaná z program Cenkross bez DPH. Cenu nemožno brať ako celkovú cenu stavby, ale len orientačnú, nakoľko pri každej stavbe je potrebné špecifikovať ďalšie stavebné objekty ako lávky, priepusty a podobne a tiež zemné práce, ktoré závisia od konkrétnych terénnych podmienok danej stavby.

4. Kategória 4 – nová turistická cestička s mäkkým krytom vytvoreným z jemného mlatu, alebo štrkodrvy frakcie 0 – 22. Trasa vedená v lesnom prostredí v extravilánoch obcí Uličské Krivé, Ruský Potok, Stakčínska Roztoka, Kalná Roztoka.

Navrhovaná trasa musí byť konštruovaná tak, aby je nebolo možné využívať motorovými vozidlami, odporúčanej svetlej šírky 2 m.

Riziká:

- vlastnícké a majetkové vysporiadanie pozdrží proces vydania stavebného povolenia a spomalí proces realizácie stavby
- nedostatočné finančné zdroje na realizáciu
- zložitý terén môže predražiť stavbu
- slabá údržba môže znížiť atraktivitu trasy
- nedostatočná skúsenosť slovenských projektantov s navrhovaním trasy takýchto parametrov v zložitom prostredí

Stanovenie odhadovanej ceny: Cena stanovená na 120 000 Euro bez DPH. Cena stanovená na základe odhadu ceny konštrukcie – 40Euro/m² plus sťažené práce zemné práce vo svahovitom horskom prostredí. Opäť sa cena môže zmeniť v závislosti na ďalších stavebných objektoch ktorých stavba vyplynie z projektovej dokumentácie.

Foto 1: Úsek Uličské Krivé – Ruský Potok, terénne šetrenie

Odhadovaný rozpočet

		Typ cesty				
Poloniny trail	Obce	1	2	3	4	
Dĺžka hlavného okruhu v km	Stakčín, Runina, Ruský Potok, Uličské Krivé, Ulič, Brezovec, Ruská Volová, Klenová Roztoka, Stakčínska Roztoka	30.28	18.37	14.72	23.91	87.28
Cenová kalkulácia		15 140	2 939 200	2 944 000	2 869 200	8 767 540
Dĺžka napojení	Snina - Stakčín Ulič - Uličské Krivé Ruská Volová - Ubl'a	16.32	2.54	4.93	---	23.79
Cenová kalkulácia		8 160	406 400	986 000		1 400 560
Očakávané náklady na vybudovanie						10 168 100

odhadované náklady na potrebnú dodatočnú infraštruktúru, ako sú mosty, drenážne kanály, oporné múry - 30%				1 179 000	860 760	2 039 760
odhadované náklady na zemné práce 20%				786 000	573 840	1 359 840
Suma						13 567 700

Tab 1. Odhadovaný rozpočet na základe cien uvedených vyššie. Údaje o dĺžke jednotlivých úsekov vypracoval GIS tím PSK.

Budovanie drobnej turistickej infraštruktúry

Dodatočné náklady pri realizácii Poloniny trail môžu byť spojené s preznačením existujúcich trás a postavením drobných prvkov turistickej infraštruktúry. Odhadovaná cena:

- Obnova a údržba existujúcich rekreačných trás
- Doplnková turistická infraštruktúra na Poloniny trail

Obnova a údržba existujúcich rekreačných trás

Dĺžka cykloturistických trás v okrese predstavuje 297 km. Jedná sa výlučne o značené cykloturistické trasy ktoré vedú po existujúcich komunikáciách. Ich vyznačenie, prípadne obnova, presmerovanie v zmysle súčasných trendov je nutná ak sa má stať z oblasti destinácia pre outdoorové športy a aktívne trávenie voľného času. Dĺžka turistických značených trás je 125 km, na ktorých je potrebná údržba značenia a samotných turistických chodníkov.

Celkom rozsah na opravu a údržbu trás: 422 km

Celkové odhadované náklady: 0,5 mil. Euro

Doplnková turistická infraštruktúra na Poloniny trail

Doplnková turistická infraštruktúra predstavuje významnú súčasť projektového zámeru, ktorý môže významným spôsobom prispieť k atraktivite trasy a tým aj k zvýšeniu počtu návštevníkov. Svetová banka vo výstupe Output 3 identifikovala nasledovné typy doplnkovej turistickej infraštruktúry – parkoviská, odpočívadlá, vyhliadkové veže, servisné miesta, kempy v prírode. Celkový počet týchto prvkov bol odhadnutý na 67. Vzhľadom na majetkoprávne vzťahy je relevantné uvažovať o nasledovných počtoch turistickej vybavenosti:

- Oddychové zóny a odpočívadlá: 10ks á 10000 Euro
- Kempy - turistické miesta na stanovanie – 6 ks á 100000
- Vyhliadkové veže, pozorovateľne – 3ks – á 100000
- Self – servis pre cyklistov – 4 ks – á 1500

- Toalety – 3 ks – á 20 000
- Parkoviská pre návštevníkov – 3 á 150 000

Tieto typy doplnkovej turistickej vybavenosti boli identifikované v teréne a následne v katastroch ako realizovateľné, vzhľadom na to, že sa nachádzajú na pozemkoch samospráv alebo štátu. Ich celkový počet je 29.

Celkové odhadované náklady: cca 1,5 mil Euro

Odhadované náklady: projektová príprava a stavebné náklady

Odhad rozpočet celkom: 15,6 mil. Euro

Pre potreby odborného posúdenia technického, cyklistického, ekonomického, environmentálneho, majetko-právneho riešenia je nutné vypracovanie štúdie, ktorá má určiť najvýhodnejšie riešenie návrhu trasy a s bráním ohľadu na vyššie uvedené podmienky. Štúdia bude zohľadňovať a vplyvy ostatných pripravovaných, resp. realizovaných stavieb. Bude tiež posudzovať všetky navrhované úseky trasy podľa jednotlivých variantov a stanovovať charakteristiky pre posúdenie realizovateľnosti v zmysle technickej, dopravnej a ekonomickej efektívnosti, ochrany životného prostredia a prírody, tvorby krajiny a ďalších parametrov. Súčasťou bude aj projektovanie a návrh prvkov drobnej infraštruktúry. Po odsúhlasení najvýhodnejšieho variantného riešenia budú dopracované vyššie stupne dokumentácie - Dokumentácia pre územné konanie a Dokumentácia pre realizáciu stavieb. Tieto dokumentácie sú nevyhnutné pre realizáciu ďalšej prípravnej investičnej činnosti spočívajúcej v procese územných konaní, povoľovacích procesoch, procesoch povolení životných prostredí a aj k samotnému procesu majetko-právneho vysporiadania, resp. iného získania vzťahu k pozemkom, ktorý je nutný pre riešenie projektov financovaných z prostriedkov EÚ. Projekčná príprava bude tiež oprávnený náklad a dôjde k refundácií prostriedkov za vypracovanie dokumentácie.